

16 APRIL

I dag har **Patrik** och **Patricia** namnsdag. Patrik är engelskt men har sitt ursprung i latinets "patricius", som betyder "förmän" eller "adelsman". Cirka 51 700 heter Patrik, omkring 34 700 kallas så eller har det som första förnamn. Patricia är den kvinnliga formen av Patrik och har samma ursprung som namnsdagsgrannen. Namnet kom hit i mitten av 1800-talet. Cirka 6 600 heter Patricia, omkring 3 500 har det som tilltalsnamn eller första förnamn.

BEMÄRKESEDAGEN

Denna dag, Patriksdagen, kallades förr i Västergötland för "latmans krokdag". Hade man inte varit ute på åkern tidigare, kunde man inte lata sig längre, för denna dag måste bonden ge sig ut på gårderna. Annars var det svårt att ordna åkern innan sädd.

DET HÄNDE DÅ

■ **För 15 år sedan**, 2001, skulle familjer med låga inkomster, äldre och arbetslösa få det bättre enligt den socialdemokratiska regeringens förslag till vårbudget. Pensionärer skulle få mer över sedan kommunala avgifter betalats, stödet till barnfamiljer ökade med 27 procent till 65 miljarder kronor, bland annat dubblades garantinivån i föräldraförsäkringen.

■ **För 30 år sedan**, 1986, utdelades i Rom för första gången ett nytt fredspris instiftat till den mördade svenske statsministern Olof Palmes minne. Ankan Lisbet Palme tog tillsammans med sonen Joakim emot priset.

■ **För 50 år sedan**, 1966, kom världens första kvinnliga rymdfarare, den sovjetiska kosmonauten **Valentina**

Teresjkova till Stockholm. Hon invigde utställningen Människan i kosmos på Tekniska museet. Teresjkova var textilarbetare som hoppade fallskärm på fritiden och fick kontakt med Sovjets rymdprogram. 1963 sköts hon upp i rymden med Vostok 6. Det dröjde 30 år innan den första amerikanska kom upp i rymden.

FÖDELSEDAGEN

■ **För 39 år sedan**, 1977, föddes fotbollsspelaren **Fredrik Ljungberg**. Han fick sitt genombrott i Halmstad och blev sedan proffs i engelska Arsenal. Han var där en av nyckelspelarna och vann både ligan och cupen. Under några år spelade han i USA och avslutade karriären i japanska Shimizu S-Pulse 2012. Han fick Guldbollen 2002 och 2006.

TILLBAKA. Emilio Ruiz Martinez har återvänt till sitt hemland Spanien efter att ha bott mer än halva sitt liv i Göteborg.

Emilio har återvänt hem

Efter 35 år i Göteborg har Emilio Ruiz Martinez återvänt till sitt hemland Spanien. Men det Spanien han möter i dag är inte detsamma som det han lämnade i slutet av 70-talet. – Spanien har gjort en resa under den här tiden som jag varit borta. Ibland känner jag mig som en invandrare i mitt eget land, säger han.

Vi har stämt träff i Emilios butik Hemlängtan, som ligger på en stenlagd gata i Nerja, en liten ort på den andalusiska kusten i södra Spanien. Antalet svenskar på orten, fasta och tillfälliga, ökar varje år och affärerna går bättre än förväntat, berättar Emilio. Här kan den som vill få tag i Kalles kaviar och andra "nödvän-

diga" svenska livsmedelsvaror. Om ett par veckor, närmare bestämt 30 april, är det dags för ettårsjubileum för butiken.

Emilios fru Eva tar över i kassan och vi traskar längs de smala gatorna hem till deras lya. Uppe från takterrassen ser vi underbar utsikt över bukten och staden. Det

är en varm vårdag i slutet av mars och stan vibrerar av förväntningar inför påsken, årets stora helg, den heliga veckan, Santa Semana.

EMILIO FÖDDES 1954 i Siles, en liten bergsby med 3 000 invånare i provinsen Jaen. Redan som tioåring startade hans resa ut i världen. Han

var studiebegåvad och beviljades ett stipendium. Det innebar att han skulle skickas till en internatskola tio mil från sin hemby. När skolan skulle starta tog föräldrarna med sig Emilio i en taxi och färdades den långa vägen till skolan.

– Jag minns den dagen väldigt väl. Mina föräldrar var med mig hela första dagen. Men jag minns hur ledsen och ensam jag kände mig när de åkte iväg på kvällen.

Nu fick han vänjasig vid kortbyxor och uniform och att akta sig för tråkningar från de äldre eleverna. Hem till familjen fick han åka vid jul, vid påsk och under tre månader på sommaren.

Studierna gick bra och som 18-åring blev han antagen vid universitetet för att studera till agronom, ett intresse som hade väckts i hemmet eftersom föräldrarna var jordbrukare.

Men nu hade nyfikenheten på annat i livet vaknat, betygen sjönk och han hoppade av studierna. Året var 1975. Emilio gjorde lumpen och landets diktator Franco dog.

– Det var lite underligt. Det förändrades från den ena dagen till nästa. Ena dagen tjänstgjorde vi för Franco, nästa för kung Juan Carlos.

Men några känslor kring att Franco dog hade inte Emilio.

– Jag var för ung för att veta så mycket om det. För mig var det inget konstigt med att Franco styrde landet. Det var annorlunda för mina föräldrar och deras generation som var med under spanska inbördeskriget. Men för oss unga var allt normalt, vi visste inget annat! Det var först senare som jag läste på och förstod vad som hade försiggått i landet.

NU STARTADE EN demokratiseringsprocess och glada dagar i Spanien. Emilio började på SFI vid Järntorget och skaffade sig jobb på Volvo på bandet. Det hände mycket de där månaderna, säger han. Men förhållandet höll inte och redan efter två år skilde sig paret.

– Vid det laget hade jag inte hunnit anpassa mig så mycket till Sverige och jag ägde i stort sett bara en resväska och kunde enkelt ha flyttat tillbaka till Spanien. Men för min del var det viktigt att vara nära min dotter.

Emilio fick delad vårdnad om dottern och han sökte nytt jobb på Papyrus i Mölndal för att få bättre arbetstider.

– Jag ville inte vara en helgpappa. Utan jag hade fullt ansvar för min dotter i stort sett varannan vecka.

Under de följande åren körde han

resan mot Sverige. Han kommer ihåg när de kom fram till Göteborg.

– Det var den 21 maj 1978 och det regnade. Vi åkte hem till några av hennes vänner. De pratade bara svenska och jag fattade ingenting, jag gick och lade mig, berättar Emilio.

Redan efter en kort tid i Göteborg fick de beskedet att de väntade barn. Paret gifte sig och hittade bostad. Brev med de stora nyheterna skickades hem till den lilla bergsbyn i Spanien. Emilio började på SFI vid Järntorget och skaffade sig jobb på Volvo på bandet. Det hände mycket de där månaderna, säger han. Men förhållandet höll inte och redan efter två år skilde sig paret.

– Vid det laget hade jag inte hunnit anpassa mig så mycket till Sverige och jag ägde i stort sett bara en resväska och kunde enkelt ha flyttat tillbaka till Spanien. Men för min del var det viktigt att vara nära min dotter.

Emilio fick delad vårdnad om dottern och han sökte nytt jobb på Papyrus i Mölndal för att få bättre arbetstider.

– Jag ville inte vara en helgpappa. Utan jag hade fullt ansvar för min dotter i stort sett varannan vecka.

Emilio Ruiz Martinez

■ **Alder:** 61
■ **Familj:** frun Eva, barnen Sandra, Kim och Bianca (bor i Nerja)
■ **Sysselsättning:** driver svensk livsmedelsbutik i Nerja, Andalusien
■ **Aktuell:** Firar ettårsjubileum för butiken

"Jag upplever att det finns en annan stress i dag. Förr var alla avslappnade"

bil med sin dotter i baksätet hela vägen till bergsbyn i södra Spanien varje sommar.

– Första sommaren skämdes min mamma över att jag var skild och hon fick mig att ljuga och säga att min fru var hemma och arbetade.

EMILIO GÅR UT på den rymliga balkongen, tar några bloss och ursäktar sig med att han ännu inte lyckats sluta. Han berättar att han levde ensam i åtta år i Göteborg. Det var svårt att vara ensamstående pappa och att träffa en ny kvinna, säger han.

– Många hade inte förståelse för att jag ville ta hänsyn till och prioritera min dotter. Den veckan jag hade henne ville jag ju inte ha barnvakt till exempel för att gå ut och dansa. Det hade vissa kvinnor svårt för. Det fanns också en del svartsjuka mot barnet.

Efter några år träffade han Eva från Pixbo. De gifte sig och fick två barn. Men under alla år levde en dröm i Emilio att en dag återvända hem.

– Även om jag aldrig haft bekymmer med klimatet i Sverige så kände jag mer och mer med åren att mörkret och höstarna blev tunga och att jag blev påverkad negativt. Och det kunde gå månader utan att vi såg våra grannar, säger han.

LÅNGSAMT VÄXTE familjens planer fram på att förverkliga drömmen. Den äldste sonen var utflugen och den yngsta dottern ville gärna följa med till Spanien för att studera och arbeta. 2013 tog de steget, sålde allt och flyttade.

Men det är svårare att anpassa sig tillbaka till Spanien än vad man kanske skulle kunna tro, berättar Emilio.

– Även om jag har varit i landet flera gånger per år under hela den här perioden så har jag inte varit på plats och upplevt förändringarna. Mycket är förändrat, till och med språket. Men jag tänker också att en del av förändringarna kanske har skett inom mig själv.

Exakt vad det är som är förändrat i landet har Emilio svårt att sätta ord på, säger han, tar en klunk svenskt bryggkaffe och tvinnar långsamt sina händer.

– Jag upplever att det finns en annan stress i dag. Förr var alla avslappnade, och det är de fortfarande de som är i min ålder, men de yngre, ja de har ett annat tempo än vad vi hade. Kanske har de blivit mer europeiska?

Så vad tror Emilio? Har han nu hittat hem? Kommer han att stanna i Spanien? Eller kanske återvända till Sverige?

– Vem vet... , man vet ju aldrig vart livet för en, säger Emilio.

HELLE LYSTRAND LARSEN

031-62 40 00 namn@gp.se

KRÖNIKA

I mitt innersta finns ett hemligt rum

Min favoritfilosof Thomas av Aquino har ett resonemang om graden av liv: ju mer levande något är, desto mer är aktiviteten förlagd till det inre. I en sten försiggar ingenting. Växterna upptar näring och sätter frö och frukt men tänker inget. Varelser med känslor har ett inre liv, ett synligt känsloliv.

I tänkande människor kan livet pågå för fullt utan några som helst yttre tecken. Du kan genomgå en hel revolution i ditt inre när du sitter i en tågkupé och plötsligt får en insikt eller en idé, men ingen annan märker någonting. Ju högre grad av liv, desto intimare.

JAG TÄNKER PÅ graden av liv när jag tar del av kändisarnas självupplänkande: förstå mig, fatta mina motiv, ta mitt parti! Är detta en ärlighet som kräver respekt, eller är det ett hjärtskärande blottande av ensamhet? "Mitt livs mest bekymmerslösa kvartal var deltagandet i *Let's Dance 2011*", säger en av dessa publika personer, "men jag låg inte med någon, vilket jag kan ångra i dag". Vill jag som läsare bland tiotusen andra läsare veta detta, och bör jag veta detta? Är det bra för någon?

Det värde som kallas privatlivets helgd och som lagen skyddar kränks av skyddstagaren själv, när hen utlämnar sig, blottar sig i ordets dubbla mening: klär av sig och inbjuder till angrepp.

"De som inte kan vistas någonannanstans än på sin framsida, gå förbi dem"

TOMAS TRANSTRÖMER

Det ska medges att några av konstens största verk bygger på hänsynslöst självutlämnande, beaktelse och blottläggande. Men är det stor konst, då är det också allmängiltigt över tid och rum, inget plågsamt och patetiskt Paradise Hotel, där deltagarna avslöjar sin avsaknad av inre liv och manipulerar medaktörernas basala instinkter. Den absoluta motsatsen till människans privilegium: samtalet, reflexionen, delaktigheten i det bästa vi frambragt, med hjälp av språkets hela register och gemensamma referensramar i konst, litteratur och andeliv.

Kom inte och säg att detta är ett elitärt resonemang. Konsten gå folket! Varför skulle inte alla ha rätt till det bästa, inte bara till det värsta?

De som inte kan vistas någonannanstans än på sin framsida, gå förbi dem! sade Tranströmer. Nobody knows the trouble I've seen, nobody but Jesus, heter det i en black spiritual.

I MITT INNERSTA finns ett hemligt rum, dit bara Gud har nyckeln. Bekännelselitteraturens främste, Augustinus, kallar Gud "intimare än mitt intimaste", och inför denne bedömare bekänner han allt – nåja, kanske inte allt. Vi andra får tjuvlyssna och gör det gärna, eftersom det är tänkt som hjälp och tröst.

Ett hjärta upphängt på en krok, uthängt till de andras uppbyggelse.

ANDERS PILTZ

Latinprofessor, dominikanerprästr

